

POLONYA

GENEL BİLGİLER

Coğrafi Konum

Yaklaşık 312 bin kilometrekarelik yüzölçümü ile Avrupa'nın 8. dünyanın 69. büyük ülkesi olan Polonya Orta Avrupa'da batıda Almanya, güney batıda Çek Cumhuriyeti, güneyde Slovakya, kuzey doğuda Rusya ve Litvanya, doğuda Beyaz Rusya, güney doğuda Ukrayna ve kuzeyde Baltık Denizi'ne komşudur. Ülke genellikle düz ovalardan oluşmakta olup, güney kıyısı boyunca da dağlar sıralanmaktadır.

Polonya sınırlarının toplam uzunluğu 3511 km'dir. Bunun 3071 km'si kara sınırları, 440 km'si ise deniz sınırlarıdır. Polonya'nın güneyinde, Baltık Denizi kıyısında 770 km'lik bir kıyı şeridi bulunmaktadır.

Ülkenin en yüksek noktası 2.499 metre ile Tatra sıradağlarındaki Rysy Dağıdır. En alçak noktası ise, Raczki Elblaskie köyü olup, deniz seviyesinin 1.8 metre altındadır.

Başlıca nehirleri Vistül (1.047 km), Oder (854 km), Warta (808 km) ve Bug (772 km) nehirleridir. Ayrıca ülkede alanı bir hektarın üzerinde 9.300 adet göl bulunmaktadır. Bunlar arasında en büyüğü 11. 383 hektar alanla Sniardwy Gölü'dür. Ülkenin % 30'u ormanlarla kaplı olup, orman ağaçları arasında, çam, meşe, huş ve üvez en önemli türlerdir.

Siyasi ve İdari Yapı

17. yüzyılda Avrupa'nın en güçlü devletlerinden biri olan Polonya 18. yüzyılda giderek zayıflamaya başlamış olup, bu zayıflıktan yararlanan Rusya, Avusturya ve Prusya tarafından 1772-1795 yılları arasında paylaşılarak Avrupa haritasından silinmiştir. Bu tarihten sonra Polonya'nın tekrar bir devlet kurması ancak 1. Dünya Savaşı'ndan sonra 1918 yılında mümkün olmuştur. 1939 yılında Nazi Almanyası tarafından işgal edilen ülke, 2. Dünya Savaşı'nın bitmesinden sonra Doğu Bloku ülkelerine katılmış, hatta bu ülkeler arasında kurulan Varşova Paktı 14 Mayıs 1955 tarihinde Polonya'nın başkenti olan Varşova'da imzalanmıştır.

Polonya'da komünist yönetim, 4 Temmuz 1989 tarihinde ülkede yapılan ilk serbest seçimlerde Solidarnosc (Dayanışma) Partisi'nin büyük bir zafer kazanması ile sona ermiştir. 1990 yılında Lech Walesa Cumhurbaşkanı seçilmiş, Varşova Paktı'nın dağılması ve Sovyet ordusunun ülkeden çekilmesi ile Polonya'da Batı ile bütünleşme dönemi açılmıştır. Ülke 1990 yılında NATO'ya, 1 Mayıs 2004 tarihinde ise Avrupa Birliği'ne katılmıştır.

Ülkenin yönetim şekli cumhuriyettir. Yasama görevini üstlenen ve 460 üyeli parlamento ve 100 üyeli senatodan oluşan ikili meclis, 4 yılda bir yapılan seçimle işbaşına gelmektedir.

Polonya'da cumhurbaşkanı 5 yıllık süre için doğrudan seçimle işbaşına gelmektedir.

Ülke 16 idari bölgeden (voyvodalık) oluşmaktadır. Bunlar, Wrocław, Bydgoszcz/Torun, Łódź, Lublin, Gorzów Wielkopolski/Zielona Góra, Kraków,

Varşova, Opole, Rzeszów, Białystok, Gdańsk, Katowice, Kielce, Olsztyn, Poznań ve Szczecin'dir. Bu idari bölgeler de 379 ilçe ve 2478 komünden oluşmaktadır.

Nüfus ve İşgücü Yapısı

Polonya'nın nüfusu, 18,6 milyonu erkek, 19,9 milyonu kadın olmak üzere 38,5 milyondur. Bu sayının 23,3 milyonu (% 61,1) şehirlerde, 14,8 milyonu (%38,9) kırsal bölgelerde yaşamaktadır.

Polonya nüfusu etnik özellikleri açısından incelendiğinde, Avrupa'daki en homojen halklardan biridir. Nüfusun %98'inden fazlası Polonya kökenli olup, diğer etnik gruplar ise Alman, Ukraynalı ve Belarus'ludur.

Yüksek işsizlik ve düşük istihdam, Polonya ekonomisinde büyük sorun yaratmaya devam etmektedir. 2000'li yılları arasında en yüksek seviyelerine ulaşan işsizlik genç ve nitelikli işgücünün yurtdışına göçü ile sonuçlanmış olup, resmi rakamlara göre 2 milyonu aşan kişi Batı Avrupa ülkelerine göç etmiştir. Bununla beraber, Polonya'nın AB üyeliği ile birlikte imalat sanayiine yönelik yabancı sermaye yatırımları ve AB fonlarıyla desteklenen kapsamlı alt yapı projeleri beraberinde yüksek büyüme hızları ve yeni istihdam imkânları yaratmıştır. Nitekim 2002 yılında %20 olan işsizlik oranı 2014 yılında % 13'e düşmesi beklenmektedir. Batı Avrupa'daki Polonyalı işgücünde yurda dönüş eğilimi başlamıştır. Özellikle işgücü yoğun hizmet sektöründe artan üretim ve ekonomik büyüme, işgücü piyasasına olumlu katkıda bulunmuştur.

İşsizliğin en fazla, en genç ile en yaşlı işgücü arasında görülmesi, ayrıca, işsiz nüfusun en az nitelikli nüfus olması sorunun çözümünü zorlaştırmaktadır. Ortalama işgücü maliyeti, vergi yükü nedeniyle halen görece yüksektir.

Doğal Kaynaklar ve Çevre

Polonya taşkömürü, linyit ve bakır başta olmak üzere önemli maden kaynaklarına sahip bir ülkedir. Polonya'da madencilik ve taş ocakları sanayi üretiminin %4,9'unu oluşturmaktadır. Taşkömürü toplam sanayi satışlarının %2,8'ini ve sanayi istihdamının ise %4,7'sini oluşturmaktadır. Taşkömürü ve linyit rezervleri bakımından dünya sıralamasında 5. konumda bulunan ülkenin 43 milyar ton taş kömürü rezervinin olduğu tahmin edilmektedir. Polonya kömür endüstrisi aşırı kapasiteye sahip olup, devlet yardımlarıyla önemli ölçüde sübvansede edilmiştir. Üretilen kömürün 1/3'ü enerji amacıyla kullanılmaktadır. Madencilik verimliliğini artırmak için yeniden yapılanma gereklidir. Ayrıca, dünyadaki üçüncü büyük bakır madeni Polonya'dadır. Öte yandan, sülfür, çinko, kurşun, gümüş, magnezyum, kaolin, kil, potas ve tuz rezervleri mevcuttur.

Polonya'nın bakır ve gümüş madenleri işleme kompleksi KGHM, Polska Miedz adlı özel firma tarafından işletilmekte olup, dünyanın en büyük dokuzuncu büyük bakır ve üçüncü en büyük gümüş üreticisi konumundadır. Yıllık 533.000 ton bakır, 1 215 ton gümüş üretilmektedir. Üretimin tamamına yakını Asya ülkelerine ihraç edilmektedir.

Madencilik sektörü ithalatında ham petrol, petrol mamulleri, doğal gaz, demir, alüminyum cevheri, azot, gübre, fosfor ve potasyum önem taşımaktadır. İhracatta ise, taşkömürü ve türevleri, bakır, petrol ürünleri, demir ve alaşımları, azot ve gübre, gümüş, alüminyum, tuz ve sodyum bileşikleri öne çıkmaktadır.

Maden ve petrol yataklarının işlenmesi, Çevre Koruma, Doğal Kaynaklar ve Ormancılık Bakanlığı tarafından yürütölen 1994 tarihli Jeolojik ve Madencilik Yasasına göre düzenlenmektedir. Maden çıkarma hakkı altı yıllık süreler için verilir. Üretim süresi ise uzatmaya tabi olmak üzere otuz yıldır.

Polonya Jeoloji Enstitüsü (www.pgi.gov.pl/mineral_resources/), ülkenin tüm maden kaynaklarını ve rezerv miktarlarını izlemekte ve yıllık raporlarla açıklamaktadır.

GENEL EKONOMİK DURUM

Ekonomik Yapı

Polonya önemli ölçüdeki yüzölçümü, nüfus ve ekonomik potansiyeli ile orta büyüklükte bir Avrupa ülkesidir. GSYİH’da son yıllardaki artış nedeniyle dünya ekonomisindeki önemi ve payı yükselmektedir. Özelleştirme uygulamaları neticesinde, ülke Merkezi ve Doğu Avrupa Ülkeleri içerisinde en fazla doğrudan yabancı sermaye yatırımlarına konu olan ülke durumundadır.

Ülkede, 1989 yılından sonra serbest piyasa ekonomisine geçiş yönünde ekonomik politikalar izlemiştir. Bu dönemde izlenen “Balcerowitz Planı” piyasa ekonomisine geçiş için sistematik bir dönüşümü öngörmüştür. Uygulanan politikalar neticesinde, ilk anda işsizlik ve enflasyon artmış, ancak yıllar itibarıyla düşüş göstermeye başlamıştır. 2002 yılından itibaren hızla iyileşme göstermiştir. GSYİH artışının arkasında özellikle başarılı ihracat performansı yatmaktadır. Zaman içinde iç talebin güçlenmesi, özel tüketim ve sabit yatırımların artması da hızlı büyümenin temel dinamikleri olmuştur.

Ülkede alt yapı yatırımlarının hız kazanması, doğrudan yabancı sermayenin pazara olan ilgisinin kesintisiz devam etmesi ve tüketim harcamalarının mali krizden nispeten daha az etkilenmesi gibi nedenlerden ötürü Polonya, son yıllarda pozitif büyüme gösteren yegane AB üyesi ülke olmuştur. 2014 ise yılında %3 üzerinde büyüme gerçekleşmiştir. Büyümedeki yavaşlamayı sabit yatırım miktarındaki azalma ve zayıf dış talebe bağlanmaktadır.

Polonya’nın ekonomisi, dış pazarlarındaki gelişmelere ve dış kaynaklı kredilere ulaşma imkanlarına, iç piyasaya sanayi üretimindeki gelişmelere, tüketici güveninde ve perakende satışlara bağlı olacaktır. Polonya’nın sanayi üretimi, işsizlik veya perakende satışlar gibi göstergeleri aynı zamanda Avrupa pazarında yaşanacak gelişmeler, para birimi Zloti’de aşırı dalgalanmalar ve Polonya Merkez Bankası’nın referans faiz oranını yükseltmesi önümüzdeki dönemin de Polonya ekonomisinde belirleyici olması beklenmektedir.

Ülkede AB fonları kaynaklı alt yapı yatırımlarının devam etmesi, doğrudan yabancı sermayenin Polonya pazarına olan ilgisinin devam etmesi ve tüketim harcamalarının diğer Avrupa ülkelerine göre mali krizden nispeten daha az etkilenmesi gibi nedenlerden ötürü, Polonya ekonomisinin önümüzdeki dönemde de pozitif büyümesi muhtemeldir.

Polonya, Rusya Federasyonu, Ukrayna, Beyaz Rusya ve Azerbaycan gibi eski SSCB ülkeleri ile Çek Cumhuriyeti, Slovakya ve Sırbistan gibi civar ülkeleri hedef pazarlar olarak belirlemiş ve bu ülkelere yönelik resmi ve ticari heyet ziyaretlerini yoğunlaştırmış, benzeri girişimleri Güney Kore, Suudi Arabistan ve Katar gibi Uzak Doğu ve Körfez Ülkelerinden yabancı sermaye yatırımların çekilmesi için de gerçekleştirmiştir.

Polonya’nın 2014 yılı ihracatı 214 milyar Dolar, ithalatı ise 217 milyar Dolar seviyesinde gerçekleşmiştir. Dış ticaret açığı bir önceki yıla göre % 50 oranında azalarak 3 milyar Dolar düzeyinde olmuştur. Özellikle ihracata yönelik yabancı

sermaye yatırımları Avro bölgesinde yaşanan krize rağmen ihracatta görülen artışa önemli katkıda bulunmuştur.

Şirket kapanmaları ve kamu ve özel sektörün mali krizdeki personel azaltmaları sonucu mali kriz öncesinde tek haneli olarak seyreden olan işsizlik oranı 2014 yılında % 13 olmuştur. Bununla beraber, işgücünün niteliğinin iyileşmesiyle birlikte, ortalama ücretlerde enflasyon oranının üzerinde artışlar görülmüştür.

2007-2013 bütçe döneminde AB kaynaklarından Polonya'ya tahsis edilen kaynak 67 milyar Euro'dur. Ayrıca, 2007-2009 yıllarında öngörülen büyüme hedefinin üzerinde bir büyüme yakalandığından, 2011-2013 dönemi için 633 milyon Euro'luk ek kaynak da tahsis edilmiştir. 2014-2020 AB bütçesi kapsamında yapısal fonlardan yaklaşık 80 milyar Avro tutarında yardım alacaktır.

Polonya Ekonomisini Etkileyen İç ve Dış Olaylar

Polonya ekonomisini etkileyen en önemli gelişme, 1 Mayıs 2004 tarihinde gerçekleşen AB tam üyeliğidir. Polonya'nın AB'ne katılım öncesi ekonomi politikası, hızlı ekonomik büyüme, işgücü piyasasını canlandırma ve istihdamı artırma ve ülkenin kalkınması için AB fonlarının etkin kullanımı üzerinde odaklanmıştır. Bu hedeflere ulaşılabilmesi açısından, girişimciliğin geliştirilmesi, inovasyon, altyapının iyileştirilmesi, kırsal kalkınma, merkezi otoritenin yerel yapılara devredilmesi, devlet mülkiyetindeki işletmelerin özelleştirilmesi ve yeniden yapılandırılması yöntemleri üzerinde durulmuştur.

AB üyeliği ile birlikte Polonya, AB üyesi ülkelerin ekonomi politikalarının koordine edilmesi çalışmalarına dahil olmuştur. Bu çerçevede, Polonya AB'nin Genel Ekonomi Politikası ilkelerini gözetmek durumunda olduğu gibi, Ecofin (Ekonomik ve Mali İşler) Konseyi'nin detaylı tavsiyelerini uygulamak durumundadır. AB'nin Anayasası niteliğindeki Lizbon Antlaşmasının 1 Aralık 2009 tarihinde yürürlüğe girmesiyle birlikte, Polonya'nın dış politika alanındaki yetkileri giderek artan ölçüde AB'ne devredilmektedir. Bu itibarla, Polonya AB üyeliği sonrasında Ekonomik Bütünleşme Programı hazırlayarak uygulamaya koymuştur. Söz konusu program, Polonya'nın ekonomik verilerinde AB'nin eski üyelerine göre olan farklılıkların, bir başka ifade ile düşük sermaye birikimi, düşük verimlilikle çalışan tarım sektörünün istihdamdaki payının yüksekliği ve sanayi sektöründeki teknolojik altyapının yenilenmesi ihtiyacından kaynaklanan olumsuzlukların bertaraf edilmesine yöneliktir.

Polonya, AB'ne üyeliğini izleyen dönem içerisinde ekonominin modernizasyonu, yaşam standartlarının yükseltilmesi ve işsizliğin azaltılması bakımından önemli gelişmeler kaydetmiş, makro ekonomik istikrar ile birlikte yüksek büyüme hızları yakalamıştır. Polonya'nın AB tek pazarına entegrasyonu, malların ve sermayenin serbest dolaşımı ve yatırım ortamını iyileştiren diğer reformlar Polonya'ya yüksek miktarlarda AB ve üçüncü ülkeler kaynaklı sermayeyi getirmiştir. Tam üyelik sonrasında Polonya'nın AB ülkeleriyle dış ticareti yaklaşık %70 oranında artmış, benzeri bir eğilim üçüncü ülkeler ile ticarete de görülmüştür. Bu gelişmeler, Polonya'nın iç dinamikleriyle birlikte, tam üyeliği izleyen beş yılda ortalama %5 oranında ekonomik büyüme sağlamıştır. Polonya'nın iç ve dış pazarlarındaki büyüme, yabancı sermaye ile birlikte önemli kapasite artışlarına imkan tanımıştır.

Benzer şekilde, AB'nin Ortak Tarım Politikası'nın sağladığı destekler, Polonyalı çiftçilerin gelirlerinin 2000 yılından itibaren % 90 oranında artmasını sağlamıştır. Tam üyelik öncesinde 27 üyeli AB'nin kişi başı ortalama GSYİH'nın % 49'una sahip olan Polonya, bu oranı % 56'ya çıkarmıştır. AB, Polonya'nın bölgesel gelişimini AB'nin eski üyeleri seviyesine getirmek amacıyla AB yapısal fonlarından 2007-2013 yılları için 67 Milyar Euro kaynak sağlamıştır. AB'nin bir sonraki dönem (2014-2020) bütçe hazırlıkları kapsamında da benzeri bir kaynağın üzerinde Polonya için tahsis edilmesi beklenmektedir.

Tam üyelikle birlikte gümrük engellerinin kaldırılması ertesinde ithalattada yüksek oranlarda artış görülmüştür. Tam üyeliğin ilk yılında büyük ölçüde petrol ve hammadde fiyatlarının etkisiyle enflasyonda hızlı bir artış yaşanmış, ancak enflasyon 2005 yılından itibaren düşüş seyrine girmiştir.

Ekonomik altyapının modern sanayiinin ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde yenilenmesi ihtiyacı da kamu bütçesinde ödeme güçlükleri yaratmıştır. Bu güçlükler büyük ölçüde AB'nin yapısal fonlarından yapılan transferlerle bertaraf edilebilmiştir.

Polonya ekonomisinin serbestleştirilmesi ve dünya pazarlarıyla bütünleşmesi Polonya'yı aynı zamanda dış şoklara daha açık bir hale getirmiştir. Ancak, AB üyeliğinin getirdiği ekonomik istikrar, yabancı yatırımcıların Polonya pazarına olan ilgisinin devam etmesi ve AB fonlarından temin edilen kaynaklar küresel mali kriz ve ekonomik durgunluğun etkilerinin diğer Avrupa ülkelerine göre daha az hissedilmesine imkan sağlamıştır. Polonya, küresel kriz boyunca cari açık, bütçe açığı ve dış borç gibi kriterler bakımından diğer AB üye ülkelerine göre daha düşük bir riske ve güçlü bir mali disipline sahip olmuştur.

Polonya, 2011 yılının ikinci yarısı için AB Konseyi Dönem Başkanlığı'nı üstlenmiştir. Polonya hükümetince, Polonya Dönem Başkanlığı'nın ekonomik öncelikleri Doğu Ortaklığı Girişimi'nin hayat geçirilmesi, enerji güvenliği ve iç pazarın güçlendirilmesi olmuş ancak Euro bölgesinde yaşanan borç krizi bu hususların Polonya Dönem Başkanlığı sırasınca yeterince gündeme alınmasına izin vermemiştir.

Doğu Ortaklığı Girişimi:19-20 Mart 2009 tarihlerinde Brüksel'de üye ülkelerin devlet ve hükümet başkanlarının katılımıyla gerçekleştirilen AB Konsey Zirvesi'nde, Polonya ve İsveç tarafından önerilen ve Avrupa Komşuluk Politikası'nın doğu boyutunu geliştirmeyi amaçlayan "Doğu Ortaklığı" (*Eastern Partnership*) girişimi için onay verilmiştir. Doğu Ortaklığı, **Ukrayna, Gürcistan, Moldovya, Ermenistan, Azerbaycan ve Belarus'u** kapsamakta olup, bu ülkeler ile siyasi ortaklık oluşturulması, her bir ülkenin kaydettiği ilerlemeler doğrultusunda, Ortaklık Anlaşması ve serbest ticaret alanına ilişkin müzakerelerin yürütülmesi, vize rejiminin serbestleştirilmesi, AB mevzuatına uyum ve enerji güvenliğinde işbirliğinin artırılması Doğu Ortaklığı'nın öncelikli hedefleri arasında sayılmaktadır. AB'ne üye 27 ülke ile söz konusu 6 ülke devlet ve hükümet başkanlarının her iki yılda bir, dışişleri bakanlarının ise yılda bir biraraya gelmeleri suretiyle bölgesel ve çok taraflı işbirliğinin kurumsal atyapısının tesisi öngörülmektedir. Doğu Ortaklığı girişimi, AB'nin yeni genişleme politikasından çok, AB'nin doğudaki komşularının istikrarı, ekonomik kalkınmaları ve AB ile daha yoğun bir işbirliğine girmelerine yönelik bir girişim olarak kabul edilmekle birlikte, Polonya, bu girişimi özellikle Ukrayna'nın

uzun vadede AB'ne katılımı için hazırlık mahiyetinde değerlendirilmektedir. Bu girişim, bölgedeki "Karadeniz Sinerjisi" gibi diğer girişimleri tamamlayıcı mahiyettedir.

Polonya'nın AB Para Birimi Euro'ya Geçişi: Polonya, AB para birimi Euro'ya geçiş için küresel mali kriz öncesinde (Eylül 2008) 2012 yılı hedefini belirlemiş olmakla birlikte, Polonya Merkez Bankası, Maastricht kriterlerinin karşılanması, Polonya para birimi Zloti'nin ERM2 mekanizmasında 2 yıl kalması zorunluluğu ve döviz kuru istikrarsızlıkları gibi nedenlerle bu tarihin 2015 sonrasına ertelenmesi gerekmektedir.

Enerji Güvenliği: Polonya, Avrupa'da en yüksek enerji güvenliğine sahip ülkelerden biri olmakla birlikte, AB'nin yenilenebilir enerjilere yönelik politikası ve karbon salınımıyla ilgili politikaları çerçevesinde enerji kaynaklarını çeşitlendirme yoluna gitmektedir. Enerjisinin % 60'ını kömürden, %23'ünü petrolden ve % 12'sini doğal gazdan sağlayan Polonya, ülkede 2020 yılına kadar nükleer santral inşasına ilişkin olarak Fransa ve ABD ile yoğun bir işbirliğine girmiştir. Doğalgaz ihtiyacının % 65'ini Rusya ve BDT ülkelerinden sağlayan Polonya, doğal gaz tedarikinin çeşitlendirilmesi için gayret etmektedir. Yenilenebilir enerjiye yönelik girişimler ise özel sektör inisiyatifiyle AB üyesi ülkelerle işbirliği halinde yürütülmektedir.

DIŞ TİCARET

Dış Ticareti Göstergeleri (Milyar dolar)

	2010	2011	2012	2013	2014
İhracat	157	188	180	204	214
İthalat	174	209	191	206	217
Denge	-17	-21	-11	-2	-3
Hacim	331	397	371	410	431

Kaynak: Trademap, Polonya İstatistik Ofisi

Polonya'nın dış ticareti hacmi son beş yılda istikrarlı olarak artarak 2014 yılında 431 milyar \$ olmuştur. 2014 yılında ülkenin dış ticareti % 5 artarak sırasıyla ihracatı 214 milyar dolar ve ithalatı ise 217 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir.

Polonya dünya ihracatından aldığı % 1.1'lik pay ile dünya ihracatında 25. sırada gelmektedir. Buna karşılık dünya ithalatında % 1,2 pay almakta olup, dünya ithalatında da 24. sıradadır.

Polonya'nın son yıllarda dış ticaretindeki bu artışlar büyük ölçüde uluslararası şirketlerin AB pazarına yönelik üretimlerini Doğu Avrupa'ya kaydırmaları ve artan refah sonucu tüketim harcamalarının artmasıyla açıklanmaktadır. Bununla beraber, dünya pazarlarında yaşanan daralma, yerli firmaların iç pazara olan ilgisini arttırmış olup, bu durum ithalat baskısı yaratmıştır.

İhracatında Başlıca Ürünler

İhraç Ettiği Başlıca Ürünler (Milyon Dolar)

GTİP No.	Ürünler	2012	2013	2014
8708	Kara taşıtları için aksam, parçaları	8.363	9.613	10.538
8703	Otomobil, steysin vagonlar, yarış arabaları	6.787	6.901	6.555
9401	Oturmaya mahsus mobilyalar, aksam-parçaları	4.525	4.982	5.520
8528	Televizyon alıcıları, video monitörleri ve projektörler	4.892	4.745	5.068
8517	Telli telefon-telgraf için elektrikli cihazlar	1.650	3.484	4.804

2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	4.390	4.622	4.607
9403	Diğer mobilyalar vb. Aksam, parçaları	3.154	3.694	4.234
8901	Yolcu gemileri, gezinti gemileri, feribotlar, yük gemileri, mavnalar	3.003	3.720	4.062
8471	Otomatik bilgi işlem makineleri, üniteleri	2.964	2.795	3.424
3004	Tedavide/korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)	2.057	2.700	3.172
8544	İzole edilmiş tel, kablo; diğer izole edilmiş elektrik iletkenleri; fiber optik k	2.415	2.790	2.949
8408	Dizel, yarı dizel motorlar (hava basıncı ile ateşlenen, pistonlu)	2.708	2.893	2.914
4011	Kauçuktan yeni dış lastikler	2.223	2.444	2.390
2402	Tütün/tütün yerine geçen maddelerden purolar, sigarillolar ve sigaralar	1.701	1.824	2.310
7308	Demir/çelikten inşaat ve aksamı	1.924	2.117	2.228
7403	Aritilmiş bakır, işlenmemiş bakır alaşımları	2.670	2.561	2.157
8704	Eşya taşımaya mahsus motorlu taşıtlar	2.132	2.055	1.976
0207	Kümes hayvanlarının etleri ve yenilen sakatatı	1.291	1.473	1.794
8411	Turbojetler, turbo-propeller, diğer gaz türbinleri	1.197	1.415	1.753
2704	Taşkömürü, linyit ve turbdan elde edilen kok/sömikok, karni kömürü	1.939	1.735	1.564
3926	Plastikten diğer eşya	1.182	1.465	1.536
8409	İçten yanmalı, pistonlu motorların aksam-parçaları	1.237	1.401	1.528
8450	Çamaşır yıkama makineleri	1.126	1.304	1.442

3923	Eşya taşıma ambalajı için plastik mamulleri, tıpa, kapak, kapsül	1.105	1.298	1.420
4016	Vulkanize kauçuktan diğer eşya	982	1.235	1.416
1806	Çikolata ve kakao içeren diğer gıda müstahzarları	1.100	1.414	1.405
7326	Demir/çelikten diğer eşya	1.123	1.239	1.340
8702	Toplu halde yolcu taşımağa mahsus motorlu taşıtlar	906	1.034	1.309
8418	Buzdolapları, dondurucular, soğutucular, ısı pompaları	868	1.155	1.264
9619	Koku veren spreylere, muhafaza başları, pudra ponponu, tamponları	1.088	1.216	1.249
3304	Güzellik/makyaj ve cilt bakımı için müstahzarları	1.131	1.249	1.237
8212	Usturalar, traş makineleri, traş bıçakları (şerit-taslak dahil)	1.002	1.161	1.211
9404	Somiyalar, şilte, yatak, yorgan, yastık, puf, diz, ayak örtüleri vb	896	1.054	1.183
8516	Elektrikli su ısıtıcıları, elektrotermik cihazlar (şofbenler)	1.018	1.117	1.169
4418	Bina, inşaat için marangozluk, doğrama mamulleri	869	1.077	1.153
1905	Ekmek, pasta, kek, bisküvi vs. İle boş ilaç kapsülü mühür güllacı vs.	798	1.003	1.153
7408	Bakır teller	1.139	1.125	1.069
8536	Gerilimi 1000 voltu geçmeyen elektrik devresi teçhizatı	939	1.086	1.064
8414	Hava-vakum pompası, hava/gaz kompresörü, vantilatör, aspiratör	963	1.250	1.063
8422	Yıkama, temizleme, kurutma, doldurma vb. İşler için makine, cihaz	762	914	1.022
Genel Toplam		179.604	203.848	214.477

Kaynak: Trademap

İthalatında Başlıca Ürünler

İthal Ettiği Başlıca Ürünler (Milyon Dolar)

GTİP No.	Ürünler	2012	2013	2014
2709	Ham petrol (petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar)	19.620	18.049	17.195
8708	Kara taşıtları için aksam, parçaları	5.326	5.995	6.358
8703	Otomobil, steysin vagonlar, yarış arabaları	4.907	5.208	5.987
3004	Tedavide/korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)	4.101	4.457	4.517
8517	Telli telefon-telgraf için elektrikli cihazlar	2.592	3.504	3.720
8901	Yolcu gemileri, gezinti gemileri, feribotlar, yük gemileri, mavnalar	2.582	3.351	3.549
8471	Otomatik bilgi işlem makineleri, üniteleri	3.267	3.437	3.530
8529	Radyo, televizyon, radar cihazları vb cihazların aksam ve parçaları	2.876	2.934	2.934
8542	Elektronik entegre devreler	1.959	1.973	2.176
2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	2.434	1.997	2.108
7210	Demir/çelik yassı mamul, kaplı, sıvanmış (600mm. Den geniş)	1.684	1.768	1.892
8409	İçten yanmalı, pistonlu motorların aksam-parçaları	1.759	1.910	1.836
8701	Traktörler	1.704	1.936	1.799
0203	Domuz eti	1.513	1.722	1.633
2711	Petrol gazları ve diğer gazlı hidrokarbonlar	1.557	1.501	1.535
3926	Plastikten diğer eşya	1.207	1.406	1.499

8544	İzole edilmiş tel, kablo; diğer izole edilmiş elektrik iletkenleri; fiber optik k	1.363	1.362	1.449
8473	Yazı, hesap, muhasebe, bilgi işlem, büro için diğer makine ve cihazların aksamı	1.353	1.346	1.448
3920	Plastikten diğer levha, yaprak, pelikül ve lamalar	1.187	1.307	1.433
7208	Demir/çelik sıcak hadde yassı mamulleri-genişlik 600mm. Fazla	1.432	1.264	1.419
8704	Eşya taşımaya mahsus motorlu taşıtlar	1.264	1.587	1.406
8528	Televizyon alıcıları, video monitörleri ve projektörler	1.239	1.620	1.404
3901	Etilen polimerleri (ilk şekillerde)	1.264	1.315	1.383
8523	Ses ve diğer fenomenleri kaydetmek için disk, bant, katı hal kalıcı depolama aygı	661	816	1.305
8536	Gerilimi 1000 voltu geçmeyen elektrik devresi teçhizatı	1.086	1.187	1.275
8411	Turbojetler, turbo-propeller, diğer gaz türbinleri	890	1.180	1.231
8302	Adi metallerden donanım, tertibat vb. Eşya	958	1.090	1.202
3907	Poliasetaller, diğer polieterler, epoksit-alkid reçineler vb (ilk şekilde)	944	1.067	1.136
8481	Muslukçu, borucu eşyası-basınç düşürücü, termostatik valf dahil	970	1.066	1.127
8414	Hava-vakum pompası, hava/gaz kompresörü, vantilatör, aspiratör	964	1.110	1.124
4011	Kauçuktan yeni dış lastikler	1.055	1.162	1.120
7326	Demir/çelikten diğer eşya	924	1.048	1.108
8421	Santrifüjle çalışan kurutma, filtre, arıtma cihazları	805	898	1.081

2304	Soya fasulyesi yağı üretiminden arta kalan küspe ve katı atıklar	1.021	922	1.076
2701	Taşkömürü; taşkömüründen elde edilen briketler, topak vb. Katı yakıtlar	1.225	1.174	1.059
8483	Transmisyon milleri, kranklar, yatak kovanları, dişliler, çarklar	839	964	1.052
3923	Eşya taşıma ambalajı için plastik mamulleri, tıpa, kapak, kapsül	847	979	1.020
7601	İşlenmemiş alüminyum	867	929	1.013
8541	Diotlar, transistörler vb. Yarı iletkenler, piezo elektrik kristaller	228	359	1.002
8504	Elektrik transformatörleri, statik konvertisörler, endüktörler	831	873	993
Genel Toplam		191.430	205.614	216.687

Kaynak: Trademap

Başlıca Ülkeler İtibarı ile Dış Ticaret

Almanya, Polonya'nın en önemli ticari ortağıdır. Almanya, Polonya ihracatının %26'sını, ithalatının ise %27'sini elinde tutmaktadır.

Başlıca Ülkeler İtibarı ile İhracat (Milyon Dolar)

Ülkeler	2012	2013	2014
Almanya	44.741	50.942	55.615
İngiltere	12.160	13.314	13.663
Çek Cumhuriyeti	11.141	12.522	13.421
Fransa	10.465	11.451	12.018
İtalya	8.812	8.844	9.753
Rusya Federasyonu	9.898	10.805	9.408
Hollanda	7.970	8.064	8.882
İsveç	4.717	5.528	6.106
Macaristan	4.271	5.192	5.653

Slovakya	4.528	5.306	5.351
İspanya	3.616	4.571	5.270
ABD	3.604	4.842	4.854
Belçika	3.692	4.494	4.846
Ukrayna	5.280	5.713	4.210
Norveç	3.139	4.084	3.748
Avusturya	3.389	3.588	3.620
Danimarka	3.005	3.414	3.349
Romanya	2.715	3.035	3.331
<u>Türkiye</u>	<u>3.100</u>	<u>3.041</u>	<u>3.130</u>
Litvanya	2.761	3.008	2.964
Çin	1.749	2.120	2.251
Beyaz Rusya	2.015	2.418	2.156
Letonya	1.177	1.700	2.042
İsviçre	1.645	1.711	1.883
Finlandiya	1.340	1.573	1.819
Estonya	1.087	1.088	1.419
Kanada	940	1.006	1.280
BAE	440	752	1.128
Sırbistan	494	874	938
Bulgaristan	642	983	933
Singapur	488	736	841
Portekiz	581	660	800
Yunanistan	642	718	795
Slovenya	588	634	746
Suudi Arabistan	349	507	695

Güney Afrika	506	613	687
Cezayir	320	345	678
İrlanda	594	665	671
Japonya	566	675	661

Kaynak: Trademap

Başlıca Ülkeler İtibarı ile İthalat (Milyon Dolar)

Ülkeler	2012	2013	2014
Almanya	40.069	44.230	47.027
Rusya Federasyonu	27.956	25.261	23.406
Çin	17.258	19.301	22.993
İtalya	9.635	10.736	11.393
Fransa	7.500	7.815	8.068
Hollanda	7.248	7.913	8.061
Çek Cumhuriyeti	6.874	7.453	7.621
İngiltere	4.552	5.328	5.483
ABD	4.996	5.497	5.387
Belçika	4.247	4.725	5.186
Güney Kore	4.446	4.185	4.323
İspanya	3.704	4.396	4.287
Slovakya	3.964	4.062	3.967
İsveç	3.581	3.857	3.915
Avusturya	3.180	3.626	3.840
Macaristan	3.157	3.393	3.378
Japonya	2.809	2.842	3.124
Norveç	2.828	3.899	3.033
Türkiye	<u>2.138</u>	<u>2.416</u>	<u>2.691</u>

Danimarka	2.139	2.511	2.651
Ukrayna	2.549	2.218	2.288
Finlandiya	1.639	1.686	1.981
İsviçre	1.522	1.625	1.761
Kazakistan	393	590	1.719
Romanya	1.240	1.479	1.700
Hindistan	1.230	1.458	1.696
İrlanda	1.135	1.340	1.548
Tayvan	1.008	1.200	1.516
Litvanya	1.017	1.360	1.349
Vietnam	814	1.142	1.288
Brezilya	906	920	1.155
Malezya	680	671	975
Singapur	808	953	916
Tayland	914	1.045	870
Beyaz Rusya	987	778	851
Bangladeş	538	586	823
Arjantin	905	690	808
Endonezya	617	713	785
Slovenya	656	702	768

Kaynak: Trademap

DIŞ TİCARET POLİTİKASI VE VERGİLER

Dış Ticaret Politikası

Polonya, 1 Mayıs 2004 tarihinde gerçekleşen AB üyeliği ile birlikte, AB Gümrük Birliğinin bir parçası haline gelmiştir. Polonya, bu tarihten itibaren AB'nin Ortak Ticaret Politikası kapsamında üçüncü ülkelere yönelik ticaret rejimini uygulamaya başlamıştır. Bu çerçevede, Polonya'nın mevcut gümrük mevzuatının yerini, Topluluk Gümrük Kodu, Uygulama Yönetmeliği ve Ortak Gümrük Tarifesi almıştır.

Ülkede halen gümrük vergisi ve kota seviyeleri, gümrük vergilerinin askıya alınması, üçüncü ülkelere tanınan tercihli rejimler ve anti-damping vergi uygulamaları, yani tüm ticaret politikası tedbirleri AB seviyesinde kararlaştırılmaktadır. Ürün bazındaki AB uygulamalarına, Topluluk Entegre Tarifesi (TARIC)'e ait http://ec.europa.eu/taxation_customs/dds/tarhome_en.htm sayfasından ulaşılabilmektedir.

Tarifeler ve Diğer Vergiler

Polonya'nın vergi sistemi, 1990'lı yılların başından itibaren, bir yandan AB mevzuatına uyum sağlanması, diğer yandan da yabancı yatırımların cazip hale getirilmesi amacıyla yönelik olarak reforma tabi tutulmuştur.

Polonya'da halen 2 ana vergi grubu uygulanmaktadır: Doğrudan ve Dolaylı vergiler. Doğrudan Vergiler, kurumlar vergisi, gelir vergisi, medeni kanun işlemlerinden alınan vergi, emlak vergisi, motorlu taşıt vergisi, veraset ve intikal vergisi, tarım vergisi, orman vergisi ve köpeklerden alınan vergi kalemlerinden oluşmaktadır. Dolaylı vergiler ise Katma Değer Vergisi (KDV), özel tüketim vergisi ve şans oyunlarından alınan vergidir.

Kurumlar Vergisi oranı %19'dur. Gelir Vergisi ise gelirin büyüklüğüne göre %18 ile %32 arasında değişen oranlarda uygulanmaktadır.

KDV'de genel oran %23 dür.. İlaç ve sağlık hizmetleri, temel gıda ürünleri, çocuk temel ihtiyaçları, inşaat, konaklama hizmetleri, su ve gübreye, azaltılmış %7 oranı uygulanmaktadır. Kitap, dergi, gemi ve uçak ekipmanı, AB dışı ülkelere ihracat ve AB ülkelerine yapılan satışlarda ise KDV uygulanmamaktadır.

Özel Tüketim Vergisi, ürünün birimine ya da fiyatına göre belirlenmektedir. AB mevzuatı çerçevesinde mineral yağlar, tütün, alkol ve alkollü içeceklere, Polonya mevzuatı çerçevesinde de binek otomobilleri, parfüm ve kozmetik ürünlerine Özel Tüketim Vergisi uygulanmaktadır.

Tarife Dışı Engeller

Polonya'nın 1 Mayıs 2004 tarihinde Avrupa Birliği'ne üye olmasıyla birlikte, dış ticarete ilişkin olarak AB mevzuatı uygulanmaya başlanmıştır. Bu çerçevede, Polonya'nın ithalatında münferit bir kısıtlamaya gitmesi söz konusu değildir. Ancak, zaman zaman karşılaşılan sorunlar mevzuatın farklı veya yanlış yorumlanmasından

kaynaklanmaktadır. Dolayısıyla, ilgili AB mevzuatının gerektirdiği belgelere sahip olan ÷lkemiz ÷r÷nlerine y÷nelik, genel veya sekt÷rel bir tarife dışı engel uygulanmamaktadır.

PAZAR İLE İLGİLİ BİLGİLER

Fikri, Sınai Mülkiyet Hakları

Patent konusunda müracaatların ibraz edileceği merci Polonya Patent Ofisidir. Yabancı müracaatçılar Polonya Patent Vekilleri tarafından temsil edilmelidir. Kaydedilen patentler, patente müracaat tarihinden itibaren 20 yıl süreyle geçerlidir. Bir kullanım modelinin koruma hakkı süresi beş yıl olup, bir beş yıl daha uzatılmaktadır. Patent veya koruma hakkını muhafaza etmek için yıllık ücretin ödenmesi gerekmektedir.

Ticari markalar, Polonya’da uluslararası sözleşmelere dayanan geniş bir korumayı haizdir. Markanın korunması bakımından arzu edilen bölgenin büyüklüğüne göre markalar yalnızca Polonya’da ya da AB içinde tescil edilebilmektedir.

Polonya’da ticari markaların tescili zorunlu değildir. Ancak, bu durumda üçüncü şahısların aynı markayı kullanmaları, hatta tescil ettirmeleri mümkün olduğundan, Polonya piyasasına yeni giren firmaların markalarını hemen tescil ettirmelerinde fayda görülmektedir. Eğer bir marka önceden üçüncü kişilerce tescil ettirilmişse markanın satın alınması yahut bir lisans anlaşması vasıtasıyla kullanılması imkan dahilindedir. Polonya mevzuatına göre lisans anlaşmasının yazılı olarak yapılması gerekmektedir.

Firmalar tarafından dikkat edilmesi gereken unsur, diğer ülkelerde tescil edilen markaların Polonya’da korunması için Polonya Patent Ofisi’ne kayıt için başvurulması gerektiği hususudur. Yabancı şirketler, işlemlerini, temsil yetkisi verdikleri Polonyalı lisanslı bir patent avukatı aracılığıyla yürütmelidir.

Polonya’daki telif hakları kapsamında ses ve video kayıtları, televizyon ve radyo istasyonları, sanat uygulamaları korunmaktadır. Endüstriyel tasarım ve bilgisayar programı da dahil olmak üzere imalat, teknoloji ve bilim alanlarındaki fikri mülkiyet haklarını koruma altına alınmaktadır.

Dağıtım Kanalları

Yaklaşık 320 milyar dolar civarındaki perakende piyasası ile Polonya, Avrupa Birliği’ne 2004 yılında katılan 10 ülke arasında en büyük pazara sahiptir. Perakende piyasası, ilk modern alışveriş merkezinin açıldığı 1993 yılından bu yana düzenli olarak büyümekte, iç talep de paralel bir şekilde artmaktadır. 2008 yılında ülkede 640 000 metrekare yeni perakende satış alanı hizmete girmiştir. Polonya’da halen 7 Milyon metrekare alışveriş merkezi ve yaklaşık 400 bin mağaza bulunmakta olup, 2010 yılı sonuna kadar tamamlanması beklenen 1 milyon metrekare ilave perakende alışveriş alanı inşa edilmektedir. Böylece her bin kişiye 200 metrekarelik alışveriş merkezi alanı düşecektir.

Alışveriş merkezlerinin % 65’i Polonya’nın en büyük sekiz şehrinde bulunmaktadır. Alışveriş merkezlerinin büyük bölümü uluslararası yabancı sermayeli şirketler tarafından inşa edilmektedir.

Polonya perakende sektörü küresel mali krizden çok fazla etkilenmemiş olmakla birlikte, önemli alışveriş merkezlerinde kiraların genellikle Euro karşılığı olarak

belirlenmesi ve Zloti'nin son dönemde önemli ölçüde değer kaybetmesi düşük cirolu perakendecileri güç durumda bırakmıştır.

Polonya'da zincir marketler büyük ölçüde yabancı sermayeye aittir. Perakende piyasasında hakim konumda bulunan bir Polonya zinciri bulunmamakla beraber büyümekte olan bazı Polonyalı şirketler mevcuttur. Polonyalı zincirlerden Ruch, alışveriş merkezlerindeki gazete-dergi köşeleri ve yol kenarlarında büfe formatında olmak üzere 9500 adet birim ile tüm ülke sathına yayılmayı planlamaktadır.

Polonya Ticaret Kanununun genel hükümlerine tabi olan franchising, henüz GSYİH'nin % 5'ini teşkil etmekle birlikte, büyüme potansiyeli göstermektedir. 2008 yılı sonu itibarıyla Polonya'da 500'ün üzerinde franchise sistemi bulunmaktadır. Bunlardan 125'i yabancı olup, Almanya, Fransa ve ABD başta gelen ülkeler arasındadır.

Polonya'da karar alma sürecinin gerek firma gerek devlet düzeyinde çok yavaş işlemesi, sermayenin sınırlılığı nedeniyle siparişlerin miktarının küçük olması, bir acente, distribütör veya şube aracılığıyla çalışılmasını zorunlu kılmaktadır. Polonyalı ithalatçılar acente veya temsilcilikten çok distribütör olarak faaliyette bulunmayı tercih etmektedirler. Distribütörlük anlaşması, tarafların karşılıklı çıkarları doğrultusunda herhangi bir formda yapılabilmektedir. Bu çerçevede seçilecek distribütörlerin, komünist dönemde malların ithalatı ile iştigal eden dış ticaret kuruluşlarının devamı niteliğindeki şirketlerden seçilmesi mümkün olduğu gibi, sanayi ile güçlü bağlantıları bulunan şahıslardan (mesela büyük dış ticaret firmalarının eski çalışanlarından) seçilmesi de imkan dahilindedir. Bununla birlikte, distribütörlerin halen büyük ölçüde yerel düzeyde ve küçük ölçekli olarak faaliyette bulunduklarının, ithalatı büyük ölçüde kendilerinin finanse ettiklerinin göz önünde tutulmasında fayda bulunmaktadır.

Polonyalı acente ve distribütörler, yabancı partnerlerinden, giderek artan şekilde, pazarlama ve tanıtım faaliyetlerinde destek sağlamasını, staj verilmesini ve finansman temin edilmesini beklemektedir. Ayrıca, yeni bir ürünün pazarlama maliyetini yüklediği dikkate alınarak, münhasır distribütörlük verilmesi tavsiye edilmektedir. Satış sonrası hizmet ve ürüne ait garantiler Polonyalı ithalatçıların dikkat ettiği hususlar arasında yer almaktadır. Ticaret fuarları, distribütör bulunması için uygun bir ortam teşkil etmektedir.

Mal ve hizmetlerin uygun bir şekilde fiyatlandırılması Polonya piyasasında kalıcı olunması bakımından kritik öneme sahiptir. Küresel mali kriz sırasında Polonya parası Zlotinin Dolar ve Euro karşısında önemli ölçüde değer kaybetmesi ihraç ürünleri için fiyat tespitini de güçleştirmektedir. Kriz boyunca banka kredilerine erişim güçlüğü Polonyalı ithalatçılar için ödeme güçlüklerine yol açmıştır.

Tüketici Tercihleri

Polonya perakende piyasasında yüksek kalite ve zevke hitap eden mağazalar için halen bir potansiyel bulunmaktadır. Polonya halkının alışveriş merkezlerine gitme ve alışveriş yapma hususunu bir boş zaman geçirme faaliyeti olarak görmeleri nedeniyle, e-ticaret yahut bilgi teknolojilerinden yararlanılması (sanal alışveriş vb.) konularında fazla istekli olmadıkları dile getirilmektedir.

Görsel ve yazılı basın üzerinden reklam verilmesi şirket imajının yerleşmesi açısından önem taşımaktadır. İhtisas yayınları, dergi ve gazetelere verilebilecek reklamlar ürün tanıtımı açısından etkili sonuçlar verebilmektedir.

Polonya’da pazarlama ve reklam stratejisi açısından yerel özelliklerin dikkate alınması önem arz etmektedir. Öncelikle, halkın büyük bölümünün gelir seviyesi Avrupa’nın bir çok ülkesinden daha düşüktür. İkinci olarak, önemli bir tüketici kitlesi oldukça muhafazakardır. Üstelik, büyük şehirler ile kırsal yöreler arasında halen büyük fark mevcuttur. Eski rejim döneminde yetişen orta yaş grubu reklamlara eleştirel ve şüphe ile yaklaşmakta, reklamın bilgi içeriğine daha fazla önem vermektedir.

Din, ordu, hükümet ve polisle ilgili konular Polonya halkının büyük çoğunluğu için halen hassasiyetini korumaktadır. İki markayı karşılaştıran reklamlarda, Polonya halkının, kötülünen markaya yöneldikleri belirtilmekte ve bu tarz reklamdan kaçınılması tavsiye edilmektedir. Özellikle yüksek teknoloji ürünlerinde batılı markalar tercih edilmektedir. Son dönemde, basit ve güvenli bir yaşam biçimini çağrıştıran komünist dönem temalı nostaljik reklamlarla orta yaş kitlelerine ulaşılması yeni bir trend olarak ortaya çıkmıştır.

Polonyalı tüketici kitlesi için fiyat başta gelen unsur olmakla birlikte, ürünün son kullanma tarihi ve kalite güvencesi gibi hususlara dikkat ettikleri, bilhassa televizyon reklamlarından etkilendikleri belirtilmektedir.

Ambalaj, Paketleme ve Etiketleme

Polonya mevzuatı, çevrenin korunması amacına yönelik olarak ambalajlama ile ilgili bazı gereklilikleri hükme bağlamaktadır.

Genel bir kural olarak, ambalaj sektöründeki imalatçı ve ithalatçılar, çevre kirlenmesini önlemek üzere, ambalaj üretiminde kullanılan girdilerin ve atıkların miktarını sınırlandırmakla mükelleftir. Buna göre, paket için kullanılacak malzeme paketin işlevini yerine getirmesini sağlayacak asgari miktarda olacak, paket çok kullanımlı veya geri dönüştürülebilir şekilde tasarlanacak, en az miktarda tehlikeli madde ihtiva eden malzeme tercih edilecektir.

Paketleme ile ilgili etikette, paketin üretildiği malzemenin tipi, yeniden kullanım yahut geri dönüşüm durumuna ait bilgiler yer alacaktır. Etiketlenmesi gereken ambalajlama ve etiket formatı çeşitli kararlarla hukuki düzenlemeye tabi tutulmuştur. Ambalaj üreticileri, ithalat ve ihracatçıları, ilgili makamlara sunacakları yıllık raporlarında üretilen, ithal veya ihraç edilen paketleme malzemesinin miktarını, yapıldıkları materyalleri belirtmek durumundadır.

Benzer şekilde, ambalajlı ürün satan şirketler, kullanıcılara paketin kendisi ve atığı (geri alınması, toplanması, yeniden kazanılması, dönüştürülmesi, atılması vb.) konusunda bilgi sağlamak zorundadır. 2 000 metrekareden büyük satış alanına sahip perakendeciler, maliyeti kendilerine ait olmak üzere sattıkları malların ambalaj atıklarını toplamakla yükümlüdür.

Tekrar kullanımı öngörülen atıklar arasında, havalandırma, soğutma ve dondurma cihazları, ısı pompaları ve piller bulunmaktadır.

Ulaştırma ve Taşımacılık Maliyetleri

Polonya, Avrupa kıtasındaki merkezi konumu ve AB'nin Doğu sınırında yer alması nedeniyle önemli ticaret güzergahlarına sahiptir. Baltık kıyısındaki Szczecin-?winouj?cie, Gdynia and Gda?sk limanları Orta Avrupa'nın kuzey denizlerine açılımını sağlamaktadır.

Polonya'nın AB üyeliğinden sonra ülkenin ulaştırma altyapısının AB ulaştırma sistemine entegrasyonu ve kentsel alt yapının (oto yol, hava limanları, tren yolu, liman ve kentsel dönüşüm) geliştirilmesine yönelik çok sayıda proje hazırlanmakta ve bu projeler için ihale süreci başlatılmaktadır. Söz konusu proje bedellerinin % 45'i AB fonlarından, kalan bölümü ise kamu-özel sektör ortaklığı ile finanse edilmektedir. Bu projelerin 2012 yılında gerçekleştirilecek Avrupa Futbol Şampiyonası projeleri ile de bağlatısı kurulmaktadır. AB, 2007-2013 bütçesinden bu husus için hibe olarak 19,5 Milyar Euro kaynak tahsis edilmiştir. Bu kaynağın yaklaşık 7 Milyar Eurosu kara yollarına, 5 Milyar Eurosu da demir yollarına tahsis edilmiştir.

Polonya'nın en büyük uluslararası hava limanı Varşova Frederic Chopin Hava Limanı olup, 60'ın üzerinde ülke ile doğrudan uçuş bağlantısı bulunmaktadır. Kraków, Gda?sk, Katowice, Pozna?, Wroc?aw, Szczecin ve ?ód? şehirleri de uluslararası hava limanlarına sahip olup, önemli modernizasyon çalışmaları yürütülmekte veya planlanmaktadır. Varşova yakınlarındaki Modlin askeri havalanının modernize edilip kısa süre içerisinde uluslararası charter seferlerine açılması planlanmaktadır.

Polonya'nın, 423.997 kilometrelik bir karayolu altyapısı bulunmaktadır. Karayollarının 763 kilometresi otoyol, 662 kilometresi ekspres yollardan oluşmaktadır. Bununla birlikte, Polonya'nın karayolu sistemi Doğu Avrupa ülkeleri içerisinde en kötü durumdakiler arasındadır. Polonya'nın AB'nin otoyolu sistemi ile bağlantısının kurulması için 6 büyük proje bulunmakta bu çerçevede 2007-2013 yılları arasında 2.085 kilometre otoyol ve 5.466 kilometre ekspres yol inşa edilmesi planlanmaktadır. Polonya Hükümeti, 2005 yılında ülke içi ulaştırma altyapı yatırımlarına dair bir kanunu kabul etmiş ve Milli Karayolu Fonu teşkil edilmiştir. Bahsekonu Fon, ulaştırma altyapısı için, AB mali kaynaklarına ek olarak, benzinden alınan vergiler ve diğer harçlar vb. ek mali kaynakları temin etmekle görevlendirilmiştir.

Polonya'da toplam demiryolu uzunluğu 23.420 kilometredir. AB'nin Rusya Federasyonu ve BDT ülkeleriyle demiryolu bağlantısı Polonya üzerinden gerçekleştirilmektedir. Polonya Devlet Demiryollarının (PKP) ekspres yolcu eğilimleri, yüksek kaliteli hizmet sunmakta olup, Viyana, Prag, Berlin gibi komşu ülke şehirlerine ve Katowice ve Krakov gibi iç merkezlere de ulaşım sağlamaktadır. Ancak genel olarak ülkenin demiryolu ağı da modernizasyona ihtiyaç göstermektedir. Ülkede ulaşım hizmetlerini devlet tekelinden kurtarma yönünde AB baskısı olmakla beraber, hükümet, demiryollarını stratejik önemi haiz sektörler arasında değerlendirerek bu alanda özelleştirmeye dikkatli yaklaşmıştır. Bu alanda uzun vadede ciddi yabancı yatırım gerçekleşmesi beklenmektedir.

Ülkedeki en büyük limanları Gdansk, Swinovjskie ve Gdynia limanlarıdır. Gdansk limanından yıllık 21 milyon ton yük elleçlenmektedir. Polonya 118 gemilik ve 1.929 bin gross tonluk bir ticari filoya sahiptir.

Karayolu ve havayolu taşımacılığı görece olarak artarken, demiryolu ve deniz taşımacılığının toplam taşımacılık içerisindeki payı azalmıştır. Taşımacılık sektörlerinin yük itibarıyla toplam içerisindeki payları şu şekildedir:

- Kara yolu taşımacılığı : % 79,0
- Demiryolu taşımacılığı : % 14,7
- Hava taşımacılığı : % 3,4
- Deniz taşımacılığı : % 2,9

Taşımacılık Maliyetleri

Türkiye-Polonya arasındaki karayolu taşımacılık maliyetleri TIR başına ortalama 2000 ile 3200 Avro arasında değişmektedir.

Kamu İhaleleri

Polonyada açılan müteahhitlik hizmetleri ile ilgili, bedeli 5.278.000 Euro'nun üzerinde olan ihaleler diğer AB ülkeleri gibi TED (Tenders Electronic Daily-<http://ted.europa.eu>)'de yayınlanmaktadır.

Bedeli 60.000 ila 5.278.000 Euro arasındaki ihaleler Kamu İhale Bülteninde Polonya dilinde yayınlanmaktadır.

Bedeli 6.000 ila 60.000 Euro olan ihalelerin duyuruları ise, Kamu İhale Portalında (www.portal.uzp.gov.pl) yine Polonya dilinde yayınlanmaktadır. Süresi genelde 7-14 gün arasında değişen bu ihalelerin takibi için portalın günlük olarak izlenmesi gerekmektedir.